

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
στο σχέδιο νόμου «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

A) ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ. Σκοπός του σχεδίου νόμου είναι η αειφόρος διαχείριση και αποτελεσματική προστασία της βιοποικιλότητας, ως πολύτιμου και αναντικατάστατου εθνικού κεφαλαίου.

Ως «βιοποικιλότητα» νοείται η ποικιλία των εκφάνσεων όλων των μορφών ζωής σε κάθε επίπεδο, από το γενετικό, το επίπεδο των ειδών και των οικοσυστημάτων, μέχρι το επίπεδο του τοπίου.

Πέρα από ηθική υποχρέωση, η προστασία των ειδών χλωρίδας και πανίδας, καθώς και των οικοσυστημάτων τους αποτελεί επένδυση για το μέλλον της ζωής στον πλανήτη. Τα υγιή οικοσυστήματα αποδίδουν απτά οφέλη που αποτελούν τη βάση της κοινωνικής ευημερίας, της οικονομικής ευμάρειας, και του πολιτισμού. Αντίθετα, η απώλεια βιοποικιλότητας υποβαθμίζει τις υπηρεσίες που παρέχουν τα φυσικά οικοσυστήματα και οι οποίες μπορούν να ταξινομηθούν σε 4 κατηγορίες:

1. παραγωγικές, όπως η παραγωγή τροφίμων, καυσίμων, ινών και φαρμάκων.
2. ρυθμιστικές, όπως η ρύθμιση της ποιότητας και ποσότητας των υδάτων, του αέρα και του κλίματος.
3. υποστηρικτικές/ προστατευτικές, όπως η διατήρηση της γονιμότητας του εδάφους.
4. πολιτιστικές/ πνευματικές, όπως ο οικότουρισμός και η υπαίθρια αναψυχή.

Κάποια από τα οφέλη από τη χρήση της βιοποικιλότητας (παραγωγή τροφίμων, καυσίμων) μπορούν να αποτιμηθούν και με οικονομικούς όρους. Όμως, η σημασία των υπηρεσιών που προσφέρει η βιοποικιλότητα για την εύρυθμη λειτουργία της κοινωνίας και της οικονομίας είναι μεγάλη και συνδέεται άμεσα με την ανθρώπινη ευημερία και ευμάρεια. Ενδεικτικά είναι τα αποτελέσματα της έκθεσης «The Economics of Ecosystems and Biodiversity-Interim Report» που δημοσιεύτηκε από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα τον Μάιο του 2008, στην οποία υπολογίζεται ότι το κόστος της απώλειας των λειτουργιών που διεξάγουν και των υπηρεσιών που προσφέρουν τα οικοσυστήματα θα ανέλθει στο 7% του παγκόσμιου ΑΕΠ ως το 2050. Εξίσου σημαντική όμως είναι και η αισθητική και πνευματική αξία της φύσης, που είναι δύσκολο να αποδοθεί σε οικονομικούς όρους.

Σύμφωνα με την Εκτίμηση της Χιλιετίας για τα Οικοσυστήματα (Millennium Ecosystem Assessment), που ανακοινώθηκε το 2005 που εκπονήθηκε κατά παραγγελία του Γενικού Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, λόγω της ανθρώπινης δραστηριότητας, ο ρυθμός εξαφάνισης ειδών και οικοτόπων υπολογίζεται σε 100-1.000 φορές υψηλότερος σε σχέση με τον φυσικό ρυθμό. Στην ίδια έκθεση σημειώνεται ότι τα τελευταία 50 χρόνια ο άνθρωπος αλλοιώνει τα οικοσυστήματα με ταχύτερους ρυθμούς και σε μεγαλύτερη έκταση από οποιαδήποτε άλλη περίοδο της ιστορίας.

Χωρίς αμφιβολία, η απώλεια της βιοποικιλότητας είναι μία από τις πιο σημαντικές απειλές που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα σήμερα. Βασικά αίτια της απώλειας της βιοποικιλότητας

είναι η καταστροφή, υποβάθμιση και κατακερματισμός των οικοτόπων, η αλόγιστη χρήση των φυσικών πόρων, η ρύπανση, η εισβολή ξενικών ειδών στα φυσικά οικοσυστήματα και βεβαίως η κλιματική αλλαγή.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ. Λόγω της γεωγραφικής της θέσης στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων και των τοπογραφικών και κλιματικών της χαρακτηριστικών, η Ελλάδα φιλοξενεί πλούσια βιοποικιλότητα, από τις υψηλότερες σε ευρωπαϊκό και Μεσογειακό επίπεδο:

- 30-50.000 είδη πανίδας. Ειδικότερα για τα θηλαστικά έχουν καταγραφεί 116 είδη, δηλαδή, λίγο λιγότερα από τα μισά είδη που απαντώνται στην Ευρώπη ζουν ή επισκέπτονται την χώρα και τις θάλασσες μας
- 6.000, περίπου, είδη χλωρίδας
- Ο μεγαλύτερος πληθυσμός ενδημικών ειδών ιχθυοπανίδας γλυκού νερού στη Μεσόγειο.
- Περισσότερα από 400 είδη πτηνών, με τη χώρα να φιλοξενεί σημαντικό αριθμό απειλούμενων ειδών σε ευρωπαϊκό ή παγκόσμιο επίπεδο.

Η καλή οικολογική κατάσταση της ελληνικής βιοποικιλότητας όμως αποτελεί σε μεγάλο βαθμό θεωρητική μόνο παραδοχή. Η έλλειψη αποτελεσματικών μέτρων προστασίας, οι αποσπασματικές θεσμικές ρυθμίσεις, η ελλιπής επιστημονική γνώση και η αδυναμία αποτελεσματικής επιτήρησης των ρυθμίσεων προστασίας και πάταξης του περιβαλλοντικού εγκλήματος αποτελούν τις σημαντικότερες πηγές υποβάθμισης του φυσικού μας πλούτου. Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιοποίησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην «Συνολική έκθεση σχετικά με την κατάσταση διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ειδών απαιτούμενη από το άρθρο 17 της οδηγίας περί οικοτόπων» (COM(2009) 358 τελικό):

- Το 31% των οικοτόπων του παραρτήματος 1 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ που απαντώνται στην Ελλάδα βρίσκονται σε μη ικανοποιητική/ανεπαρκή κατάσταση διατήρησης.
- Το 80% των θαλάσσιων οικοτόπων/ενδιαιτημάτων του παραρτήματος 1 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ που απαντώνται στην Ελλάδα και προστατεύονται από την Οδηγία βρίσκονται σε μη ικανοποιητική/ανεπαρκή κατάσταση διατήρησης.
- Για το 65% των χερσαίων ειδών και το 62% όλων των ειδών που προστατεύονται από την 92/43/ΕΟΚ, η κατάσταση διατήρησης είναι άγνωστη.
- Για όλα τα αρθρόποδα, η κατάσταση διατήρησης είναι άγνωστη, ενώ ακόμα και για τα θηλαστικά η κατάσταση διατήρησης είναι άγνωστη σε ποσοστό μεγαλύτερο του 70%.

Επιπλέον, επτά από τους δέκα Υγροτόπους Διεθνούς Σημασίας της χώρας έχουν περιληφθεί στον κατάλογο Μοντρέ, τη «μαύρη λίστα» δηλαδή της Σύμβασης Ραμσάρ για τους υγροτόπους.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ. Κορωνίδα της διεθνούς πολιτικής για την προστασία της βιοποικιλότητας αποτελεί η Σύμβαση του ΟΗΕ για τη Βιολογική Ποικιλότητα που υιοθετήθηκε κατά τη Συνδιάσκεψη της Γης, στο Ρίο ντε Τζανέιρο το 1992 και τέθηκε σε εφαρμογή το Δεκέμβριο του 1994. Σκοπός της Σύμβασης για τη βιοποικιλότητα είναι η διατήρηση και η αειφορική χρήση της βιοποικιλότητας, καθώς και η δίκαιη και ισόνομη διανομή των ωφελειών που προκύπτουν από τη χρήση των γενετικών πόρων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει νομικό και θεσμικό πλαίσιο προστασίας της βιοποικιλότητας, από τα πλέον πρωτοπόρα παγκοσμίως, με ακρογωνιαίο λίθο τις οδηγίες για τα άγρια πτηνά (2009/147/ΕΚ) και για τους οικοτόπους (92/43/ΕΟΚ) που αποτελούν τη βάση του ευρωπαϊκού δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. Οι δύο οδηγίες συμβάλλουν στην επίτευξη των σκοπών διεθνών συμβάσεων όπως η Σύμβαση για τη Βιοποικιλότητα και η Σύμβαση της Βέρνης, τις οποίες η Ευρωπαϊκή Κοινότητα συνολικά ή/και το κάθε κράτος μέλος χωριστά έχουν κυρώσει. Επιπλέον αυτών των δύο οδηγιών, υπάρχουν πολλές οδηγίες που συμπληρώνουν το νομικό και θεσμικό πλαίσιο προστασίας της βιοποικιλότητας στην ΕΕ όπως οι οδηγίες πλαίσιο 2000/60/ΕΚ για τα ύδατα και 2008/56/ΕΚ για τη θαλάσσια στρατηγική.

Το 2001, η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε έναν εξαιρετικά φιλόδοξο στόχο: την ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας μέχρι το 2010. Ένα χρόνο αργότερα, ο στόχος αυτός υιοθετήθηκε επί της αρχής και από την παγκόσμια κοινότητα, με ορίζοντα το 2010. Οι στόχοι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αλλά και της παγκόσμιας κοινότητας συνολικά για το 2010 δεν επιτεύχθηκαν. Τον Μάιο του 2006, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε το στόχο «Η ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας έως το 2010 και μετέπειτα - Η υποστήριξη των υπηρεσιών οικοσυστήματος με στόχο την ευημερία του ανθρώπου» και το σχετικό σχέδιο δράσης, στο οποίο τονίζεται ότι η προστασία της βιοποικιλότητας αποτελεί προϋπόθεση για την επίτευξη της αιεφόρου ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτού του σχεδίου δράσης η ΕΕ έχει εντατικοποιήσει τις προσπάθειες της για τη θέσπιση νέων πολιτικών και την εφαρμογή των υφιστάμενων που αφορούν την βιοποικιλότητα.

Πρόσφατες εξελίξεις έχουν επαναφέρει την προστασία της βιοποικιλότητας στην κορυφή της πολιτικής ατζέντας. Χαρακτηριστική είναι η πρόοδος που σημειώθηκε σε κομβικά ζητήματα κατά τη Συνδιάσκεψη των κρατών-μερών της Σύμβασης της Βιοποικιλότητας στη Βόννη το 2008, όπως και στη Ναγκόγια το 2010 το Μήνυμα της Αθήνας που ανακοινώθηκε από το παγκόσμιο συνέδριο που οργάνωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Απρίλιο 2009, η Χάρτα των Συρακουσών που συμφώνησαν οι Υπουργοί Περιβάλλοντος της ομάδας των G8 τον Απρίλιο του 2009, καθώς και πρόσφατα συμπεράσματα των Υπουργών Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Ελλάδα διαθέτει ήδη μια σειρά νομικών και θεσμικών εργαλείων για την προστασία του βιολογικού της πλούτου, με σημαντικότερο ίσως τον νόμο πλαίσιο 1650/1986 «για την προστασία του περιβάλλοντος». Ο συγκεκριμένος νόμος που είχε διαμορφωθεί επί υπουργίας του αείμνηστου Αντώνη Τρίτση, ήταν πραγματικά πρωτοποριακός για τα δεδομένα της εποχής του, αλλά δυστυχώς έτυχε χαμηλού βαθμού εφαρμογής. Οι διατάξεις που εφαρμόστηκαν, με καθυστέρηση μάλιστα που υπερβαίνει κατά πολύ τη δεκαετία, αφορούσαν κυρίως τα άρθρα 18, 19 και 21 για την ίδρυση και διαχείριση προστατευόμενων περιοχών και τούτο συνέβη κατά μείζονα λόγο υπό την πίεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ο νόμος όμως αυτός δεν καλύπτει την ανάγκη για ολοκληρωμένη προστασία του βιολογικού πλούτου της Ελλάδας, ενώ χρήζει πλέον και προσαρμογής στα σύγχρονα δεδομένα και πρότυπα.

Η παρούσα πρόταση νόμου δεν διατυπώνει μόνο τροποποιήσεις και συμπληρώσεις στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Αποτελεί θεμέλιο για την οικοδόμηση μιας ολοκληρωμένης, αποτελεσματικής καινοτόμου και διαφανούς πολιτικής για τη θεσμική προστασία και διαχείριση της βιοποικιλότητας. Επιπλέον συνάδει απόλυτα με την πράσινη ανάπτυξη, καθώς

αποδεικνύει πως η ολοκληρωμένη διατήρηση και διαχείριση του φυσικού μας πλούτου, δεν αντιστρατεύεται την οικονομική δραστηριότητα, αλλά αποτελεί θεμέλιο για μια πραγματικά βιώσιμη οικονομία.

ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ. Μια πρώτη εκδοχή του παρόντος σχεδίου νόμου τέθηκε για μία εβδομάδα (5-12 Ιουλίου 2010) σε δημόσια διαβούλευση στον διαδικτυακό τόπο διαβουλεύσεων της Κυβέρνησης, στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.opengov.gr/minenv/?p=835>. Τα 305 σχόλια που κατατέθηκαν αποτέλεσαν εξαιρετική πηγή συμπληρώσεων και βελτιώσεων του σχεδίου νόμου, τόσο επί ζητημάτων επιστημονικής ορολογίας, όσο και επί συγκεκριμένων ρυθμίσεων και υφιστάμενων προβλημάτων που χρειάζονται αποτελεσματική αντιμετώπιση στο πλαίσιο αυτό. Στο ΥΠΕΚΑ, κατατέθηκαν απόψεις υπηρεσιών και φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, κομμάτων, επαγγελματικών και κλαδικών ενώσεων, ερευνητικών φορέων, περιβαλλοντικών οργανώσεων, κυνηγετικών συλλόγων, επιχειρήσεων και πλήθους ανεξάρτητων επιστημόνων. Όλα τα σχόλια ελήφθησαν υπόψη και εξετάστηκαν ένα προς ένα από το γραφείο της Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, με αποτέλεσμα το παρόν σχέδιο νόμου να έχει υποστεί περαιτέρω επεξεργασία και βελτιώσεις με βάση πολλά από αυτά.

Ο μεγαλύτερος όγκος των κατατεθειμένων στην ηλεκτρονική διαβούλευση σχολίων αφορούσαν απόψεις για ζητήματα ορολογίας και αναδιατύπωσης των στόχων. Αρκετά σχόλια αφορούσαν τη διατύπωση των κατηγοριών του νέου συστήματος προστατευόμενων περιοχών, με κυριότερη την απουσία της κατηγορίας «περιοχές οικοανάπτυξης» του ν. 1650/1986, το περιεχόμενο της κατηγορίας «καταφύγια άγριας ζωής», την ανάγκη θεσμικής κατοχύρωσης του ρόλου των βοτανικών κήπων και τραπεζών γενετικού υλικού, την αδυναμία της δημόσιας διοίκησης υπό την παρούσα κατάσταση να αντεπεξέλθει στις ανάγκες προστασίας του φυσικού χώρου, την πιθανή συμμετοχή και άλλων φορέων στη διαχείριση της βιοποικιλότητας, καθώς και στην απουσία ρυθμίσεων για την προστασία από την απελευθέρωση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών. Επιφυλάξεις και αντιρρήσεις από πολλές πλευρές εκφράστηκαν σχετικά με τον ρόλο της θήρας στη διατήρηση της βιοποικιλότητας (παρά το γεγονός πως ρυθμίσεις για τη θήρα δεν περιέχονται στο σχέδιο νόμου), τις ρυθμίσεις για την αλιεία σε περιοχές με λιβάδια ποσειδωνίας και κοραλλιογενείς υφάλους, την εγκατάσταση έργων ΑΠΕ εντός προστατευόμενων περιοχών και τους πιθανούς περιορισμούς στην άσκηση της μεταλλευτικής δραστηριότητας.

B) ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ

Άρθρο 1 – Σκοπός

Στο άρθρο περιγράφονται ο γενικός σκοπός και οι ειδικοί στόχοι που επιδιώκουν να επιτύχουν τα προτεινόμενα άρθρα, οι συμπληρώσεις και διορθώσεις. Απώτερος σκοπός των διατάξεων που προτείνονται είναι η προστασία της βιοποικιλότητας, ως πολύτιμου και αναντικατάστατου εθνικού κεφαλαίου.

Άρθρο 2 - Ορισμοί

Στο άρθρο αυτό διευκρινίζονται, κατ' αλφαβητική σειρά, οι όροι που χρησιμοποιούνται στα επιμέρους άρθρα του νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Άρθρο 3

Συγκρότηση εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών

Για την αντιμετώπιση της απώλειας της βιοποικιλότητας, κρίσιμη είναι η θεσμική προστασία περιοχών που με επιστημονικά κριτήρια κρίνονται ως θύλακες πλούσιας βιοποικιλότητας ή αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες απειλές. Στο σύστημα εντάσσονται και περιοχές με σημαντική αγροτική βιοποικιλότητα. Ο κεντρικός συντονισμός του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών ανήκει στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Στον ρόλο αυτόν, το ΥΠΕΚΑ συνεπικουρείται από την Εθνική Επιτροπή «Φύση».

Άρθρο 4

Αντικατάσταση άρθρου 18 ν. 1650/1986

Το συγκεκριμένο άρθρο επικαιροποιεί και αντικαθιστά το άρθρο 18 του ν. 1650/1986 και ενσωματώνει τις κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών που διέπονται από τις διατάξεις του Δασικού Κώδικα, αλλά και τις Ζώνες Ειδικής Προστασίας και τις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης που έχουν ενταχθεί στον εθνικό κατάλογο περιοχών Natura 2000, με στόχο τη δημιουργία ενός συνεκτικού εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών. Ως βάση χρησιμοποιήθηκαν οι αντίστοιχες κατηγορίες της Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN), οι οποίες αποτελούν το πλέον διαδεδομένο διεθνώς αποδεκτό πρότυπο για την κατηγοριοποίηση και διαχείριση προστατευόμενων περιοχών, καθώς, καθώς και.

Άρθρο 5

Αντικατάσταση άρθρου 19 ν. 1650/1986

Το συγκεκριμένο άρθρο επικαιροποιεί και αντικαθιστά το άρθρο 19 του ν. 1650/1986. Το άρθρο αυτό εξειδικεύει το περιεχόμενο των κατηγοριών προστατευόμενων περιοχών που αναφέρονται στο άρθρο 4. Ο ορισμός προστατευόμενων περιοχών θεωρείται πλήρης όταν συνοδεύεται από σαφή οριοθέτηση ζωνών προστασίας. Στους σκοπούς προστασίας εντάσσεται πλέον και η αγροτική βιοποικιλότητα και τα σπάνια στοιχεία του ελληνικού αγροτικού τοπίου.

Το περιεχόμενο των κατηγοριών προστασίας έχει ως εξής:

1. Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης: Μικρές τροποποιήσεις σε σχέση με το ισχύον άρθρο 19 παρ. 1 του ν. 1650/1986, με πρόβλεψη για αυστηρή φύλαξη από τις αρμόδιες αρχές και για ορισμό περιφερειακής ζώνης προστασίας. Η διατήρηση αυτής της κατηγορίας προστασίας κρίνεται απαραίτητη για την ολοκλήρωση του συστήματος προστατευόμενων περιοχών, αλλά και ως εργαλείο για την αποτελεσματική προστασία εξαιρετικά ευαίσθητων οικοσυστημάτων μικρής σχετικά έκτασης.
2. Περιοχές προστασίας της φύσης: Καμία επί της ουσίας αλλαγή από το ισχύον άρθρο 19 παρ. 2 του ν. 1650/1986.
3. Φυσικά πάρκα: Χερσαίες, υδάτινες ή μικτού χαρακτήρα περιοχές, οι οποίες συνήθως περιλαμβάνουν χρήσεις που υπόκεινται σε ρυθμίσεις. Ανάλογα με τη γεωγραφική τους θέση και σημασία, τα φυσικά πάρκα μπορούν να διακρίνονται σε εθνικά ή περιφερειακά. Και στις δυο κατηγορίες επιδιώκεται η προστασία και βελτίωση των οικολογικών χαρακτηριστικών

τους, η ενίσχυση των περιβαλλοντικά συμβατών παραγωγικών και λοιπών οικονομικών δραστηριοτήτων, η περιβαλλοντική εκπαίδευση και η αναψυχή.

3.1 Εθνικά Πάρκα: Ως τέτοια χαρακτηρίζονται περιοχές μεγάλης έκτασης που είτε λόγω της θέσης τους, όπως διασυνοριακές, είτε λόγω της οικολογικής σπουδαιότητάς τους θεωρούνται ως εθνικής σημασίας.

3.2 Περιφερειακά Πάρκα: Ως τέτοια χαρακτηρίζονται περιοχές που είτε λόγω της θέσης τους, είτε λόγω της οικολογικής σπουδαιότητάς τους θεωρούνται ως περιφερειακής σημασίας. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στις περιαστικές, των οποίων ως κύρια προστατευτέα αξία ορίζονται οι οικολογικές υπηρεσίες που προσφέρουν στα αστικά κέντρα και τους κατοίκους τους. Μνεία γίνεται επίσης και στις υψηλής βιολογικής αξίας αγροτικές περιοχές.

4. Περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών: Ως περιοχές της κατηγορίας αυτής χαρακτηρίζονται αυτομάτως όλες οι ζώνες που συμπεριλαμβάνονται στον εθνικό κατάλογο των περιοχών του κοινοτικού δικτύου Natura 2000, δηλαδή οι Ζώνες Ειδικής Προστασίας (οδηγία 2009/147/ΕΚ) και οι Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (οδηγία 92/43/ΕΟΚ), καθώς και τα καταφύγια άγριας ζωής (ΚΑΖ). Κοινό χαρακτηριστικό των περιοχών αυτών είναι η σημασία τους για τη διατήρηση συγκεκριμένων οικοτόπων και ειδών.

Στις περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών, όπως προτείνονται με το παρόν νομοσχέδιο, εντάσσονται οι εξής κατηγορίες προστασίας:

4.1 Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ): Όλοι οι τόποι του παραρτήματος 1 της Απόφασης 2006/613/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι οποίοι διέπονται από τις προστατευτικές διατάξεις της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους. Οι ΕΖΔ μπορούν συμπληρωματικά να ενταχθούν και σε οποιαδήποτε άλλη κατηγορία προστασίας.

4.2 Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ): Όλοι οι τόποι που έχουν δηλωθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως προστατευόμενοι βάσει του άρθρου 4 της οδηγίας 2009/147/ΕΚ για τα άγρια πτηνά. Οι ΖΕΠ μπορούν συμπληρωματικά να ενταχθούν και σε οποιαδήποτε άλλη κατηγορία προστασίας.

4.3 Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ): Τα παλιά «καταφύγια θηραμάτων» του δασικού κώδικα, τα οποία με βάση το άρθρο 57 του ν. 2637/1998 μετονομάστηκαν σε «καταφύγια άγριας ζωής» εντάσσονται στο εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών. Σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν και διατηρούνται εν ισχύ με το παρόν νομοσχέδιο, τα ΚΑΖ καλύπτουν φυσικές περιοχές, (χερσαίες, υδάτινες ή θαλάσσιες), που έχουν ιδιαίτερη σημασία ως σημαντικοί τόποι ανάπτυξης της άγριας χλωρίδας και πανίδας. Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, ως ΚΑΖ θα μπορούν πλέον να χαρακτηρίζονται και θαλάσσιες περιοχές που έχουν σημαντική αξία ως βιότοποι αναπαραγωγής ψαριών και συγκέντρωσης γόνου, ή ως σημαντικοί θαλάσσιοι οικοτόποι. Ως καταφύγια άγριας ζωής μπορούν να χαρακτηρίζονται και οι διάδρομοι ελευθεροεπικοινωνίας μεταξύ άλλων κατηγοριών προστατευόμενων περιοχών.

5. Προστατευόμενα τοπία: Στην κατηγορία εντάσσονται οι προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί, τα αισθητικά δάση, καθώς και τα διατηρητέα μνημεία της φύσης και τα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Η διαδικασία χαρακτηρισμού είναι όμοια με αυτή που ακολουθείται για τα ΚΑΖ.

Άρθρο 6

Αντικατάσταση άρθρου 21 ν. 1650/1986

Το συγκεκριμένο άρθρο επικαιροποιεί και αντικαθιστά το άρθρο 21 του ν. 1650/1986, το οποίο καθορίζει τους όρους και τις διαδικασίες χαρακτηρισμού προστατευόμενων περιοχών, σύμφωνα με τις κατηγορίες του άρθρου 4, όπως αυτές εξειδικεύονται στο άρθρο 19. Το άρθρο αυτό δεν αφορά τις κατηγορίες προστασίας 4.1 (Ειδικές Ζώνες Διατήρησης) και 4.2 (Ζώνες Ειδικής Προστασίας), καθώς η ένταξή τους στο δίκτυο Natura 2000 αποτελεί αντικείμενο αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Συγκεκριμένα, οι διαδικασίες χαρακτηρισμού ανά κατηγορία προστασίας είναι οι εξής:

1. Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης: Χαρακτηρίζονται με προεδρικό διάταγμα, σε εφαρμογή ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης (ΕΠΜ).
2. Περιοχές προστασίας της φύσης: Χαρακτηρίζονται με προεδρικό διάταγμα, σε εφαρμογή ΕΠΜ.
3. Φυσικά πάρκα
 - 3.1 Εθνικά πάρκα: Χαρακτηρίζονται με προεδρικό διάταγμα, σε εφαρμογή ΕΠΜ.
 - 3.2 Περιφερειακά πάρκα: Χαρακτηρίζονται με προεδρικό διάταγμα, στη βάση ειδικής έκθεσης.
4. Περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών
 - 4.1 Ειδικές ζώνες διατήρησης (ΕΖΔ): Όλοι οι τόποι του παραρτήματος 1 της Απόφασης 2006/613/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι ΕΖΔ μπορούν συμπληρωματικά να ενταχθούν και σε οποιαδήποτε άλλη κατηγορία προστασίας, ακολουθώντας τη σχετική διαδικασία.
 - 4.2 Ζώνες ειδικής προστασίας (ΖΕΠ): Όλοι οι τόποι που έχουν δηλωθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή βάσει του άρθρου 4 της οδηγίας 2009/147/ΕΚ για τα άγρια πτηνά. Οι ΖΕΠ μπορούν συμπληρωματικά να ενταχθούν και σε οποιαδήποτε άλλη κατηγορία προστασίας, ακολουθώντας τη σχετική διαδικασία.
 - 4.3 Καταφύγια άγριας ζωής (ΚΑΖ): Τα παλιά γνωστά καταφύγια άγριας ζωής (ΚΑΖ) του Δασικού Κώδικα εντάσσονται στο εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών. Χαρακτηρίζονται με απόφαση του Γ.Γ. της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στη βάση ειδικής έκθεσης, αλλά για τον αποχαρακτηρισμό ή τροποποίηση των ορίων απαιτείται απόφαση Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Τα ΚΑΖ μπορούν συμπληρωματικά να ενταχθούν και σε οποιαδήποτε άλλη κατηγορία προστασίας.
5. Προστατευόμενα τοπία: Χαρακτηρίζονται με απόφαση του Γ.Γ. της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στη βάση ειδικής έκθεσης, αλλά για τον αποχαρακτηρισμό ή τροποποίηση των ορίων απαιτείται απόφαση Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ θα επικαιροποιηθεί το περιεχόμενο των ειδικών περιβαλλοντικών μελετών, το οποίο τώρα διέπεται από υπουργική απόφαση του 1990, ενώ θα εξειδικευτεί το περιεχόμενο και οι διαδικασίες έγκρισης των ειδικών μελετών που απαιτούνται με βάση τον παρόντα νόμο για τον χαρακτηρισμό των περιοχών 3.2, 4.3 και 5.

Κατηγορία	Περιγραφή	Διαδικασία χαρακτηρισμού
1. Περιοχή απόλυτης προστασίας της φύσης	Όπως περιγράφεται στο ν. 1650/86, με την προσθήκη ότι οι περιοχές αυτές υπόκεινται σε αυστηρή φύλαξη από τις αρμόδιες αρχές. Συνοδεύονται απαραίτητως από περιφερειακή ζώνη εκτόνωσης των πιέσεων.	Ειδική περιβαλλοντική μελέτη – προεδρικό διάταγμα Διαχείριση: φορείς και σχήματα διαχείρισης του άρ. 15 του ν. 2742/1999, όπως τροποποιείται με το παρόν.
2. Περιοχή προστασίας της φύσης	Όπως περιγράφεται στον ν. 1650/86, με ελάχιστες βελτιώσεις, ως ανεξάρτητη κατηγορία ή ως ζώνη σε άλλες κατηγορίες.	Ειδική περιβαλλοντική μελέτη – προεδρικό διάταγμα Διαχείριση: φορείς και σχήματα διαχείρισης του άρ. 15 του ν. 2742/1999, όπως τροποποιείται με το παρόν.
3. Φυσικό Πάρκο	Περιοχές με μεγάλη οικολογική αξία και ποικιλία χρήσεων. Ορίζεται πυρήνας και περιφερειακές ζώνες. Επιτρέπονται ήπιες χρήσεις. Οι εθνικοί δρυμοί και υγρότοποι Ραμσάρ εντάσσονται στην κατηγορία αυτή ως εθνικά ή περιφερειακά πάρκα.	3.1 Ειδική περιβαλλοντική μελέτη – προεδρικό διάταγμα Διαχείριση: φορείς και σχήματα διαχείρισης του άρ. 15 του ν. 2742/1999, όπως τροποποιείται με το παρόν.
3.1 Εθνικό Πάρκο 3.2 Περιφερειακό Πάρκο	<u>Εθνικά πάρκα:</u> Μεγάλες εκτάσεις εξέχουσας οικολογικής σπουδαιότητας <u>Περιφερειακά πάρκα:</u> Εκτάσεις που θεωρούνται σημαντικές σε περιφερειακό επίπεδο. Περιαστικές φυσικές περιοχές και αγροτικές περιοχές υψηλής βιολογικής σημασίας είναι δυνατόν να εντάσσονται στην κατηγορία αυτή, με καθορισμένες προστατευτές αξίες τις οικολογικές υπηρεσίες που προσφέρουν και τη διατήρηση των τοπικών ποικιλιών. Στις περιοχές αυτές είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται και «ζώνες οικοανάπτυξης».	3.2 Ειδική έκθεση – προεδρικό διάταγμα Διαχείριση: φορείς και σχήματα διαχείρισης του άρ. 15 του ν. 2742/1999, όπως τροποποιείται με το παρόν.
4. Περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών 4.1 ΕΖΔ 4.2 ΖΕΠ 4.3 ΚΑΖ	Όλες οι 241 ΕΖΔ και οι 202 ΖΕΠ συναποτελούν το ελληνικό μέρος του κοινοτικού δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. Τα καταφύγια άγριας ζωής του δασικού κώδικα συμπληρώνονται με την πρόβλεψη για ίδρυση θαλάσσιων καταφυγίων που θα λειτουργούν ως περιοχές κλειστές για την αλιεία.	Όλοι οι ΤΚΣ και ΖΕΠ εντάσσονται αυτομάτως στο εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών. Τα ΚΑΖ χαρακτηρίζονται με απόφαση Γ.Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στη βάση ειδικής έκθεσης. Αποχαρακτηρισμός ή αλλαγή ορίων υπόκειται σε απόφαση Υπουργού ΠΕΚΑ. Στο νομοσχέδιο περιλαμβάνεται ο εθνικός κατάλογος των περιοχών του δικτύου Natura 2000. Διαχείριση: φορείς και σχήματα διαχείρισης του άρ. 15 του ν. 2742/1999, όπως τροποποιείται με το παρόν για τις ΕΖΔ

**5. Προστατευόμενα τοπία
και φυσικοί σχηματισμοί**

Οι γνωστές κατηγορίες του ν. 1650/1986 και του δασικού κώδικα με πρόβλεψη και για θαλάσσια προστατευόμενα τοπία. Εδώ εντάσσονται και τα μνημεία φύσης (ν. 996/71) τα αισθητικά δάση (ν. 996/71) και τα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους (ν. 1469/50).

και τις ΖΕΠ – αρμόδιες υπηρεσίες (δασαρχεία, κ.α) για τα ΚΑΖ.

Χαρακτηρίζονται με απόφαση Γ.Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στη βάση ειδικής έκθεσης. Αποχαρακτηρισμός ή αλλαγή ορίων υπόκειται σε απόφαση Υπουργού ΠΕΚΑ.
Διαχείριση: αρμόδιες υπηρεσίες (δασαρχεία, κ.α).

ΠΙΝΑΚΑΣ: Εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών

Άρθρο 7

Διαχείριση προστατευόμενων περιοχών Τροποποίηση των άρθρων 15 και 17 του ν.2742/1999

Η μέχρι σήμερα εμπειρία από τον ν. 2742/1999 «Χωροταξικός σχεδιασμός και αιεφόρος ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» είναι θετική, ειδικά καθώς έδωσε το «πράσινο φως» για την ίδρυση και λειτουργία φορέων διαχείρισης (φ.δ.) σε κηρυγμένες προστατευόμενες περιοχές, θεσμική επιταγή του νόμου 1650/1986 που παρέμεινε μέχρι τότε σε εκκρεμότητα επί 13 χρόνια. Σήμερα, οι φ.δ. προστατευόμενων περιοχών της χώρας ανέρχονται σε 28. Όμως οι φορείς αυτοί αποτελούν ένα σχήμα που δεν μπορεί να αποτελεί μοναδική διαχειριστική λύση για όλες τις προστατευόμενες περιοχές. Προτείνεται λοιπόν η δυνατότητα ίδρυσης ειδικών διευθύνσεων συντονισμού των προστατευόμενων περιοχών σε επίπεδο Αποκεντρωμένης Διοίκησης, οι οποίες θα μπορούν να επιφορτίζονται με την ευθύνη διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών δικαιοδοσίας τους.

Έχοντας διαπιστώσει συγκεκριμένα προβλήματα που επιβάλλουν βελτιώσεις στο σύστημα διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών, προτείνονται αυστηρότερα κριτήρια για τον ορισμό Προέδρων των ΔΣ των φορέων διαχείρισης, καθώς η εμπειρία των τελευταίων έξι ετών έχει δείξει ότι η επιλογή του Προέδρου ενός φ.δ. καθορίζει σε σημαντικό βαθμό τη λειτουργία του. Επιπλέον, για τη διευκόλυνση της λειτουργίας των φορέων διαχείρισης και την απελευθέρωσή τους από γραφειοκρατικές διαδικασίες, ώστε να μπορέσουν πιο εύκολα να επικεντρωθούν στην εκπλήρωση του ρόλου τους, προτείνεται η δημιουργία ειδικής διοικητικής συντονιστικής μονάδας στη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Προτείνεται επίσης κατάργηση της υποχρεωτικής εισφοράς προς το ΕΤΕΡΠΣ του 30% επί των εσόδων των φ.δ.

Τέλος, αναγνωρίζοντας το σημαντικό έργο που μπορεί να προσφέρει η Επιτροπή Φύση 2000 με τη σύνθεσή της, ο ρόλος της αναβαθμίζεται και της δίνονται σαφείς αρμοδιότητες επίβλεψης των προγραμμάτων παρακολούθησης και διαχείρισης της βιοποικιλότητας των φορέων διαχείρισης, όσο και καθοδήγησης της απογραφής της ελληνικής βιοποικιλότητας με τη συνεργασία της με το ΥΠΕΚΑ στην διατύπωση των ορθών προδιαγραφών.

Άρθρο 8

Ρυθμίσεις για την προστασία και διαχείριση για τις ΕΖΔ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, όπως κυρώθηκε με την ΚΥΑ της 28/12/1998 (Β'1289)

Ειδικά όσον αφορά την ενσωμάτωση στο Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών των Ειδικών Ζωνών Διατήρησης και των Ζωνών Ειδικής Προστασίας, τούτο αποτελεί ουσιαστική κίνηση προς την ολοκλήρωση του δικτύου Natura 2000. Συγκεκριμένα, εκτός από την έγκριση του καταλόγου Τόπων Κοινοτικής Σημασίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η κοινοτική οδηγία 92/43/ΕΟΚ προβλέπει τα εξής βήματα:

1. χαρακτηρισμό των Τόπων Κοινοτικής Σημασίας ως Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ) με ειδική νομική ρύθμιση.
2. καθορισμό συγκεκριμένων προτεραιοτήτων διατήρησης για τους προστατευόμενους οικοτόπους και τα είδη που περιλαμβάνονται σε αυτές
3. καθορισμό των μέτρων διατήρησης (κανονιστικών, διοικητικών και συμβατικών) που θα οδηγήσουν στην πίεση της ικανοποιητικής οικολογικής κατάστασης των προστατευόμενων οικοτόπων και ειδών.

Η Ελλάδα έχει προθεσμία μέχρι το 2012, δηλαδή έξι χρόνια μετά την έγκριση του καταλόγου των Τόπων Κοινοτικής Σημασίας της μεσογειακής βιογεωγραφικής περιοχής (απόφαση 2006/613/ΕΚ), για να υλοποιήσει τις παραπάνω συμβατικές δεσμεύσεις. Βάσει της ΚΥΑ της 28/12/1998 (Β'1289), ο χαρακτηρισμός των Ειδικών Ζωνών Διατήρησης ακολουθεί τις διαδικασίες της κείμενης νομοθεσίας, δηλ. του ν. 1650/1986, ο οποίος προβλέπει ότι ο χαρακτηρισμός προστατευόμενων περιοχών απαιτεί πράξη χαρακτηρισμού ανά περιοχή. Μέχρι

στιγμής, η διαδικασία αυτή έχει αποδειχθεί εξαιρετικά χρονοβόρα και θεωρείται αδύνατη η τήρηση της προθεσμίας του 2012. Σημειώνεται ότι τα διατάγματα χαρακτηρισμού περιοχών ως προστατευόμενες που έχουν εκδοθεί, δεν αποτελούν πράξεις χαρακτηρισμού των περικλειόμενων περιοχών Natura 2000. Σε κάθε περίπτωση, οι περιοχές που υπόκεινται σε καθεστώς προστασίας καλύπτουν μόνο το 30% των περιοχών Natura της χώρας.

Με την προτεινόμενη διάταξη, που ουσιαστικά αναθεωρεί την αντίστοιχη διάταξη της κοινής υπουργικής απόφασης ενσωμάτωσης της 92/43/ΕΟΚ, επιδιώκεται η συμμόρφωση της χώρας με τις προβλέψεις του άρθρου 6 της οδηγίας, καθώς και η απλοποίηση και επίσπευση των διαδικασιών. Συγκεκριμένα,

i. Οι Τόποι Κοινοτικής Σημασίας εντάσσονται στο εθνικό δίκαιο προστασίας ως Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, αποκτώντας εθνική θεσμική κατοχύρωση αδιαμφισβήτητης ισχύος, όπως προβλέπει η κοινοτική οδηγία 92/43/ΕΟΚ.

ii. Προβλέπεται η διαδικασία που θα οδηγήσει στην επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων μέχρι το 2020. Η προθεσμία του 2020 συμπίπτει με την σχετική προθεσμία για τη βιοποικιλότητα που υιοθέτησε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Μάρτιο 2010.

iii. Με την ίδια ή άλλες αποφάσεις ανά ΕΖΔ ή ομάδες τέτοιων, καθορίζονται επίσης στόχοι διατήρησης.

iv. Τίθεται το πλαίσιο για τον καθορισμό και την εφαρμογή των μέτρων διαχείρισης της κάθε ΕΖΔ.

Άρθρο 9

Ρυθμίσεις για την προστασία και διαχείριση των περιοχών του Δικτύου Natura 2000

Ελλείψει μέτρων και ρυθμίσεων για την προστασία και ορθή κατά το κοινοτικό δίκαιο διαχείριση των περιοχών Natura 2000 και δεδομένου ότι περίπου το 70% των περιοχών του δικτύου βρίσκεται εκτός ειδικού προστατευτικού καθεστώτος, καθίσταται επείγουσα η ανάγκη για οριζόντιες ρυθμίσεις. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις κρίνεται απαραίτητο να εκληφθούν ως ελάχιστος κοινός παρονομαστής για όλες τις ελληνικές περιοχές του κοινοτικού δικτύου.

Το άρθρο αυτό εισηγείται την απαγόρευση της εγκατάστασης ιδιαιτέρως οχλουσών και επικίνδυνων βιομηχανικών μονάδων, καθώς και μονάδων υψηλής όχλησης, ρυθμίσεις για τη διαδικασία έγκρισης έργων εντός περιοχών Natura και ρυθμίσεις για την άσκηση της γεωργίας και κτηνοτροφίας. Παράλληλα, προτείνεται αυστηρότερη αδειοδοτική διαδικασία για έργα εντός των περιοχών Natura. Ρυθμίσεις προτείνονται επίσης για τη διαδικασία διενέργειας αναδασμών και για τα έργα που επιφυλάσσουν σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις αλλά κρίνονται ως εθνικής σημασίας και επιτακτικού δημόσιου συμφέροντος. Αυξάνεται επίσης το ελάχιστο εμβαδόν αρτιότητας γηπέδων στα 10 στρέμματα και προβλέπεται η πλήρης κατάργηση των παρεκκλίσεων. Τέλος, περιλαμβάνονται ειδικές ρυθμίσεις για τις θαλάσσιες περιοχές Natura για τις οποίες απαιτείται η εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων αλιείας και μέτρα για συγκεκριμένους προστατευόμενους οικοτόπους.

Τέλος, ενσωματώνεται στο πλαίσιο της εθνικής νομοθεσίας για την προστασία της βιοποικιλότητας η απαγόρευση της αλιείας με συρόμενα δίχτυα σε θαλάσσιες περιοχές με λιβάδια Ποσειδωνίας και κοραλλιογενή ενδιαιτήματα. Η απαγόρευση αυτή αποτελεί εφαρμογή του άρθρου 4 του κανονισμού (ΕΚ) 1967/2006 «σχετικά με μέτρα διαχείρισης για τη βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων στη Μεσόγειο Θάλασσα», το οποίο αναφέρεται στα προστατευόμενα θαλάσσια ενδιαιτήματα εντός περιοχών Natura 2000 και ειδικότερα στα λιβάδια ποσειδωνίας και τους κοραλλιογενείς σχηματισμούς. Τονίζεται ότι τα λιβάδια που σχηματίζονται από το θαλάσσιο φυτό *Posidonia oceanica* αποτελούν οικοτόπο προτεραιότητας που χρήζει άμεσης προστασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Τα κοραλλιογενή ενδιαιτήματα, τα οποία εντάσσονται στην κατηγορία τύπου οικοτόπου 1170 (ύφαλοι), χρήζουν επίσης άμεσης προστασίας, καθώς οι επιπτώσεις από τη χρήση συρόμενων

και στατικών δικτύων προκαλεί αποκόλληση και καταστροφή μεγάλων τμημάτων τους, ενώ οι ρυθμοί ανάπτυξής τους είναι εξαιρετικά αργοί.

Με την παρ.4 τροποποιείται μερικώς η παράγραφος 2 άρθρου 51 και η παράγραφος 5 άρθρου 46 νόμου 998/79, ως προς τη δυνατότητα πραγματοποίησης των επεμβάσεων σε δασικές εκτάσεις του δικτύου Natura 2000.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΕΙΔΩΝ ΧΛΩΡΙΔΑΣ ΚΑΙ ΠΑΝΙΔΑΣ

Άρθρο 10

Σημαντικά είδη χλωρίδας και πανίδας

Η προστασία των ειδών της ελληνικής βιοποικιλότητας είναι ελλιπής. Για ελάχιστα είδη έχουν εκπονηθεί ειδικά σχέδια διαχείρισης, ενώ η συλλογή επιστημονικών δεδομένων για τα προστατευόμενα είδη εξαρτάται σήμερα σε μεγάλο βαθμό από το έργο των περιβαλλοντικών μη-κυβερνητικών οργανώσεων. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι για 62% των ειδών που προστατεύονται από την οδηγία για τους οικοτόπους (92/43/ΕΟΚ) η Ελλάδα δηλώνει άγνωστη κατάσταση διατήρησης στην πρόσφατη εξαετή εθνική αναφορά. Ακόμη όμως και τα προστατευόμενα είδη για τα οποία η χώρα μας έχει στοιχεία, κινδυνεύουν και, συνεπώς, χρειάζονται επιπλέον μέτρα προστασίας και διατήρησης. Σύμφωνα, με την ίδια ανάλυση, μόνο για το 12% των προστατευόμενων ειδών η κατάσταση διατήρησης δηλώθηκε ως ικανοποιητική. Έντονη ανησυχία προκαλούν τα δεδομένα για τα θαλάσσια είδη, καθώς η κατάσταση διατήρησής τους σε ποσοστό 65% κρίνεται από μη ικανοποιητική έως κακή. Για το υπόλοιπο 35% των θαλάσσιων ειδών, η κατάσταση διατήρησης είναι άγνωστη. Θεσμοθετούνται εργαλεία παρακολούθησης και προστασίας, όπως ο εθνικός κατάλογος των σημαντικών ειδών, πανίδας, χλωρίδας άλλων ομάδων ειδών, καθώς και οικοτόπων, στο πρότυπο των κόκκινων καταλόγων της IUCN και ειδικά σχέδια διαχείρισης ειδών.

Άρθρο 11

Προστασία της ενδημικής βιοποικιλότητας

Το άρθρο προβλέπει ειδικές διατάξεις για τη θεσμική προστασία και διατήρηση της ενδημικής βιοποικιλότητας, η οποία σήμερα δεν προστατεύεται παρά μόνο από το ήδη ελλιπές π.δ. 67/1981, ενώ κάποια λίγα είδη έχουν την τύχη να εμπίπτουν στις προστατευτικές διατάξεις του κοινοτικού δικαίου. Ως εκ τούτου, σήμερα υπάρχει σημαντικό κενό στην προστασία τους.

Στο κεφαλαίο αυτό, προτείνεται η κατάρτιση εθνικού καταλόγου ενδημικών ειδών, η απαγόρευση της αποκομιδής, συλλογής, κοπής, εκρίζωσης, κατοχής, μεταφοράς, εμπορίας, βλάβης, καταστροφής, και η απευθείας ή έμμεση θανάτωση ενδημικών ειδών, δίνεται όμως η δυνατότητα εξαιρέσεων όταν τα είδη σχετίζονται με την τοπική παραγωγή και κατανάλωση. Μία τέτοια εξαίρεση, ωστόσο, επιτρέπεται μόνο αν προβλέπεται από το σχετικό σχέδιο δράσης που προβλέπεται στο προηγούμενο άρθρο. Επίσης, προτείνονται ειδικότερες διαδικασίες για την έκδοση αδειών έρευνας, οδηγών αναγνώρισης ενδημικών ειδών για τις αρμόδιες αρχές, καθώς και μέτρα για τον έλεγχο και την καταστολή εγκλημάτων εις βάρος της ενδημικής χλωρίδας και πανίδας.

Άρθρο 12

Ειδικές ρυθμίσεις για τα εισβάλλοντα ξενικά είδη

Τόσο σε εθνικό, όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο απουσιάζουν ειδικές ρυθμίσεις για τα εισβάλλοντα ξενικά είδη, η εισαγωγή των οποίων στο φυσικό περιβάλλον αποτελεί σημαντική απειλή για τη βιοποικιλότητα παγκοσμίως, ενώ έχει σημαντικές επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία αλλά και στις ανθρώπινες δραστηριότητες και, τελικά, έχει σημαντικό οικονομικό κόστος. Μάλιστα, σε επίπεδο ΕΕ, το κόστος που προκύπτει από τις επιπτώσεις σε οικοσυστήματα και

οικολογικές υπηρεσίες που προκαλούνται από εισβάλλοντα ξενικά είδη υπολογίζεται ότι ανέρχεται σε περίπου €12 δις ανά έτος.

Το παρόν άρθρο εισάγει μέτρα για την πρόληψη, τον εντοπισμό και τον έλεγχο της εξάπλωσης των ειδών αυτών. Πρώτο βήμα προφανώς είναι η καταγραφή τους και η κατηγοριοποίησή τους βάσει της επικινδυνότητάς τους. Σημειωτέον, ότι η ΕΕ επεξεργάζεται σχετική στρατηγική, την άμεση ολοκλήρωση της οποίας συμφώνησαν οι Υπουργοί Περιβάλλοντος της ΕΕ στο Συμβούλιο του Ιουνίου 2009.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗΣ

Άρθρο 13

Ειδικές ρυθμίσεις για την προστασία του φυσικού χώρου

Επειδή η προστασία της βιοποικιλότητας δεν είναι εφικτή μόνο εντός των θεσμικά προστατευόμενων περιοχών, οι οποίες κινδυνεύουν να απομονωθούν ως νησίδες βιοποικιλότητας, είναι απολύτως απαραίτητη η θεσμική κατοχύρωση μέτρων προστασίας του φυσικού χώρου εν γένει. Στόχος αυτών είναι να διασφαλιστεί η συνεκτικότητα των φυσικών οικοσυστημάτων σε ικανοποιητικό βαθμό.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αφορούν την οριοθέτηση και αποτελεσματική προστασία των μικρών παράκτιων υγροτόπων, οι οποίοι αποτελούν πολύτιμα οικοσυστήματα και ασπίδες προστασίας του παράκτιου χώρου από τη διάβρωση. Επιπλέον, θεσμοθετείται διαδικασία οριοθέτησης της κρίσιμης παράκτιας ζώνης, ζωτικής περιοχής αλληλεπίδρασης της θάλασσας με τη στεριά, στην οποία επιτρέπονται μόνο ήπιες και χαμηλής έντασης χρήσεις, οι οποίες δεν θίγουν το φυσικό ανάγλυφο και δεν προκαλούν οικολογική επιβάρυνση. Ορίζεται απαγόρευση της κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων εκτός οδικού δικτύου και ιδίως σε ευαίσθητα οικοσυστήματα, με εξαιρέσεις για λόγους ασφάλειας και εξυπηρέτησης γεωργικών ή αλιευτικών χρήσεων.

Προβλέπεται επίσης η εκπόνηση εθνικού σχεδίου προσαρμογής των οικοσυστημάτων και των ειδών στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Με την πρόβλεψη αυτή γίνεται ισχυρότερη η σύνδεση μεταξύ της κλιματικής αλλαγής και της προστασίας της βιοποικιλότητας, καθώς το εθνικό σχέδιο θα περιλαμβάνει τα μέτρα εκείνα που θα ενισχύσουν την προσαρμογή των οικοσυστημάτων, ενώ θα μπορεί να περιλαμβάνει και μέτρα προστασίας των οικοσυστημάτων που θα αποσκοπούν στην άμβλυση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και τη διατήρηση των «υπηρεσιών» των οικοσυστημάτων.

Άρθρο 14

Περιβαλλοντική βιοασφάλεια

Το άρθρο αυτό προωθεί τη θεσμική κατοχύρωση της διατήρησης της βιοποικιλότητας ως στόχου ασύμβατου με τη σκόπιμη ή τυχαία απελευθέρωση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στο φυσικό περιβάλλον. Προβλέπονται αυστηροί έλεγχοι κατά την καλλιεργητική περίοδο για επιμολύνσεις σπορομερίδων, ενώ με αποφάσεις του αρμόδιου Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων επιβάλλονται κυρώσεις στους παραβάτες της σχετικής νομοθεσίας.

Άρθρο 15

Ευθύνη για την προστασία της βιοποικιλότητας

Το άρθρο αυτό εισηγείται την υποχρέωση του κράτους για προστασία της βιοποικιλότητας και ενσωμάτωσή της σε όλες τις τομεακές πολιτικές. Αρμόδιος κρατικός φορέας ορίζεται το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Επίσης, προτείνεται η θεσμοθέτηση της κατοχύρωσης των δικαιωμάτων δικαιοχρησίας των γενετικών πόρων της

ενδημικής βιοποικιλότητας ως εθνικό κεφάλαιο, του οποίου η αξιοποίηση ή εκμετάλλευση υπόκειται σε άδεια υπουργού

Άρθρο 16

Τροποποίηση άρθρων 22 και 28 του ν.1650/1986

Με την τροποποίηση του άρθρου 22 δίνεται η δυνατότητα για τη θέσπιση οικονομικών και άλλων κινήτρων στους πολίτες και γενικότερα στις τοπικές κοινωνίες που επηρεάζονται από τα μέτρα προστασίας, ώστε να συμμετέχουν στην αποτελεσματική διαχείριση και προστασία της βιοποικιλότητας, αναγνωρίζοντας την αξία της για τη ζωή τους.

Με την τροποποίηση του άρθρου 28 καθίσταται ποινικό αδίκημα η υποβάθμιση της βιοποικιλότητας και διευρύνονται οι ποινικές κυρώσεις που έχουν θεσπιστεί με τον ν. 1650/86 τόσο σε περιπτώσεις περιβαλλοντικής υποβάθμισης σε προστατευόμενες περιοχές όσο και σε όμοιες περιπτώσεις σε παράκτιους υγροτόπους και αμμώδεις εκτάσεις. Έτσι τονίζεται η σημασία αυτών των περιοχών για το περιβάλλον και τον άνθρωπο και το περιβαλλοντικό δίκαιο εκσυγχρονίζεται με τις σημερινές συνθήκες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Άρθρο 17

Επιστημονική έρευνα

Η επιστημονική έρευνα είναι απαραίτητο εργαλείο για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Το παρόν επιδιώκει όχι μόνο την προώθηση της έρευνας αλλά και την αποτελεσματική της διάδοση με σκοπό να αποτελεί οδηγό για τα μέτρα θεσμικής προστασίας και διατήρησης της βιοποικιλότητας της Ελλάδας. Η έλλειψη έγκυρων και αξιοποιήσιμων επιστημονικών δεδομένων δυσχεραίνει εξαιρετικά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων διαχείρισης για τις περιοχές Natura 2000 αλλά και συνολικά των προστατευόμενων περιοχών της χώρας, ενώ αποτελεί και σημαντική αιτία για την κακή ποιότητα των μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων για έργα εντός των ορίων τους.

Συγκεκριμένα θεσμοθετούνται ως βασικά εργαλεία διαχείρισης και διατήρησης της βιοποικιλότητας τα εξής:

- α) Η εθνική στρατηγική για τη βιοποικιλότητα, που επικαιροποιείται ανά 15 έτη
- β) Αναλυτικό σχέδιο δράσης που επικαιροποιείται ανά 5 έτη
- γ) Εθνική απογραφή βιοποικιλότητας, που επικαιροποιείται ανά 10 έτη
- δ) Σχέδια επιστημονικής παρακολούθησης οικοτόπων και ειδών, που επικαιροποιούνται ανά 10 έτη
- ε) Κόκκινοι κατάλογοι απειλούμενων ειδών, που επικαιροποιούνται ανά 5 έτη

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής επιφορτίζεται με την ευθύνη απογραφής της βιοποικιλότητας και συγκέντρωσης της πληροφορίας σε βάσεις δεδομένων, οι οποίες θα είναι ελεύθερα προσβάσιμες από τους πολίτες.

Άρθρο 18

Ενημέρωση της κοινωνίας

Η ανάπτυξη περιβαλλοντικής παιδείας και ενημέρωσης πρέπει να αποτελεί υποχρέωση του κράτους. Σημαντικός παράγοντας είναι η τακτική και συστηματική ενημέρωση της κοινωνίας, καθώς και η ελεύθερη πρόσβαση στην περιβαλλοντική πληροφορία, σύμφωνα και με τις δεσμεύσεις που απορρέουν από αντίστοιχη κοινοτική και διεθνή νομοθεσία. Τα ακαδημαϊκά ιδρύματα, τα ερευνητικά ιδρύματα, οι επιστημονικές εταιρείες, οι περιβαλλοντικές μη κυβερνητικές οργανώσεις και γενικότερα όλοι οι φορείς που διεξάγουν προγράμματα έρευνας και διαχείρισης της βιοποικιλότητας διαθέτουν προς το κοινό όλα τα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα που προκύπτουν από το έργο τους, καθώς τα στοιχεία αυτά αποτελούν σημαντική

περιβαλλοντική πληροφορία που πρέπει να είναι προσβάσιμη από τους πολίτες. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής δημιουργεί ειδική διαδικτυακή πύλη για τη βιοποικιλότητα, ενώ επιφορτίζεται και με την ευθύνη παραγωγής εκλαϊκευμένων οδηγιών αναγνώρισης των οικοτόπων και ειδών που προστατεύονται από τις κοινοτικές οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ.

Άρθρο 19 **Επιτροπή «Φύση 2000»**

Η σιωπηλή αποκαθήλωση της Επιτροπής «Φύση 2000» της ΚΥΑ 33318/3028/28.12.1998, με αρμοδιότητες που συμπληρώθηκαν με το άρθρο 17 του ν. 2742/1999, αποσυντόνισε πλήρως το ήδη προβληματικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών και άφησε τους Φορείς Διαχείρισης χωρίς τον απαραίτητο κόμβο συντονισμού και εποπτείας της δουλειάς τους. Η Επιτροπή ανασυγκροτήθηκε τον Μάιο 2010. Με τις διατάξεις του παρόντος επιδιώκεται η ενίσχυση του ρόλου αυτού του σημαντικού γνωμοδοτικού οργάνου.

Άρθρο 20 **Εξουσιοδοτικές Διατάξεις**

Σε αυτό το άρθρο ομαδοποιούνται διατάξεις εξουσιοδοτικού χαρακτήρα για πδ, κυα και υα για όλα τα κεφάλαια του νομοσχεδίου εκτός αυτών που αφορούν τις τροποποιήσεις του 1650/86, του 2742/99 ή εφαρμογές της οδηγίας 92/43.

Με τη διάταξη 1 εξουσιοδοτείται ο Υπουργός ΠΕΚΑ να ορίσει τους όρους απομάκρυνσης των δραστηριοτήτων που δεν επιτρέπονται στις περιοχές Natura 2000 σύμφωνα με το άρθρο 10.

Με τη διάταξη 2 εξουσιοδοτούνται οι υπουργοί Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής για την έγκριση των σχεδίων διαχείρισης των υπό απειλή εξαφάνισης ειδών. Ειδικά για τις ευαίσθητες φυλές αγροτικών ζώων όπως και τα απειλούμενα καλλιεργούμενα είδη και ποικιλίες φυτών, καθώς και για τον ορισμό ζωνών προστασίας των ειδών αυτών την αρμοδιότητα έχει ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Με τη διάταξη 3 εξουσιοδοτούνται οι υπουργοί ΠΕΚΑ και Θαλασσιών Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας να εγκρίνουν μετά την εκπόνησή τους σχέδια διαχείρισης για όλες τις μορφές αλιείας, καθώς και σχέδια ανάκαμψης για τα άκρως μεταναστευτικά είδη, διασφαλίζοντας έτσι την προστασία των ιχθυοαποθεμάτων της χώρας μας και η βιώσιμη διαχείρισή τους.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στους τρόπους διαχείρισης και απόρριψης του έρματος των πλοίων που αποτελεί έναν από τους πλέον κοινούς τρόπους μεταφοράς ξενικών ειδών. Με τη διάταξη 4 εξουσιοδοτούνται οι υπουργοί ΠΕΚΑ, Θαλασσιών Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας και Προστασίας του Πολίτη να τον ελέγξουν με ειδικούς όρους και περιορισμούς.

Η διάταξη 5 έχει ως σκοπό την κάλυψη των διαφόρων μορφών δαπανών που είναι αναγκαίες για την αποτελεσματική προστασία των κατασχεθέντων από τις αρμόδιες υπηρεσίες αγρίων, ξενικών ή ιθαγενών, ζώων: αφενός μεν ρυθμίζεται ο τρόπος ορισμού των υπόχρεων καταβολής των εν λόγω δαπανών, αφετέρου η διαδικασία διαπίστωσης και ευρύτερα απόδοσής τους στα Κέντρα Περιθάλψης Ειδών Άγριας Πανίδας, αν αυτά έχουν αναλάβει την προστασία αυτή.

Η διάταξη 6 έχει σκοπό την καταγραφή, οριοθέτηση και προστασία των μικρών παράκτιων υγροτόπων αναγνωρίζοντας την αξία τους για τη βιοποικιλότητα.

Με τη διάταξη 7 εξουσιοδοτείται ο υπουργός ΠΕΚΑ να αποφασίζει για κάθε εξειδικευμένο θέμα που χρειάζεται σχετικά με την απαγόρευση κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων και τη διάνοιξη νέων δρόμων σε οικολογικά ευαίσθητες περιοχές και οικοτόπους προτεραιότητας.

Με τη διάταξη 8 ορίζεται ως προστατευτέα και οριοθετείται η κρίσιμη παράκτια ζώνη της χώρας τόσο σε αμμώδεις όσο και σε απόκρημνες ακτές.

Με τη διάταξη 9 επιδιώκεται να αντιμετωπιστούν, από πολεοδομική άποψη, οι ειδικές συνθήκες που διέπουν κάθε Κέντρο Περιθάλψης Ειδών Άγριας Πανίδας ανάλογα με το είδος και

τον αριθμό των αγρίων ζώων που φιλοξενείται και περιθάλπεται. Με εκάστοτε ισχύον προεδρικό διάταγμα επιδιώκεται να εκτιμηθεί σφαιρικά το περιβαλλοντικό ισοζύγιο για κάθε περιοχή, και ιδίως η εναρμόνιση της χρήσης του Κέντρου Περίθαλψης με τις υφιστάμενες χρήσεις γης, τις οικιστικές συνθήκες και εν γένει τη φυσιογνωμία της περιοχής.

Με τη διάταξη 10 δίνεται στον Υπουργό ΠΕΚΑ και τους συναρμόδιους υπουργούς, η δυνατότητα καθορισμού επειγόντων μέτρων προστασίας, όταν διαπιστώνεται σημαντική μείωση πληθυσμών ειδών, ή συρρίκνωση των οικοτόπων τους. Η αποτελεσματικότητα των μέτρων αυτών θα παρακολουθείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες και ανάλογα θα μπορούν να μεταβάλλονται με κοινή απόφαση των συναρμόδιων υπουργών.

Με τη διάταξη 11 προβλέπεται η δημιουργία μητρώου επιχειρήσεων που εφαρμόζουν υποδειγματικές πρακτικές προστασίας της βιοποικιλότητας, καθώς και πλαισίου κινήτρων για την προστασία της βιοποικιλότητας.

Με τη διάταξη 12 επιδιώκεται η εναρμόνιση του συστήματος συλλογής, επεξεργασίας και διάθεσης στο κοινό των ερευνητικών ή άλλων δεδομένων που συλλέγονται και αφορούν τη βιοποικιλότητα, ώστε να εντάσσονται στο Εθνικό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας Γεωπληροφορίας, όπως προβλέπεται από το νομοσχέδιο ενσωμάτωσης της κοινοτικής οδηγίας Inspire (2007/2/ΕΚ).

Με τη διάταξη 13 επιδιώκεται η καταγραφή, προστασία και διαχείριση των φυτογενετικών πόρων και της αγροτικής βιοποικιλότητας στην Ελλάδα.

Άρθρο 21

Μεταβατικές διατάξεις

Όσες περιοχές έχουν χαρακτηριστεί με πράξεις που ισχύουν ως «περιοχές οικοανάπτυξης», διατηρούν τον χαρακτηρισμό αυτό και τις σχετικές ρυθμίσεις. Τα Καταφύγια Άγριας Ζωής εντάσσονται με τον παρόντα νόμο στις προστατευόμενες περιοχές. Εκκρεμείς διαδικασίες χαρακτηρισμού περιοχών ως προστατευόμενων, λαμβάνουν υπόψη και προσαρμόζονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου. Μέχρι την έγκριση των νέων διαδικασιών για τις Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες, ισχύουν οι προϋπάρχουσες. Για το χαρακτηρισμό μία περιοχής ως Περιφερειακό Πάρκο, Καταφύγιο Άγριας Ζωής ή Προστατευόμενο τοπίο ορίζονται οι προσωρινές προδιαγραφές έως τον καθορισμό οριστικών προδιαγραφών των ειδικών εκθέσεων που απαιτούνται.

Διαδικασίες έκδοσης οικοδομικών αδειών εντός περιοχών Natura 2000, για τις οποίες έχουν κατατεθεί πλήρεις φάκελοι στις αρμόδιες υπηρεσίες, εκδίδονται σύμφωνα με τις προϊσχύουσες του σχεδίου νόμου διατάξεις.

Με την εισαγόμενη μεταβατική διάταξη σχετικά με τα έργα προωθείται η ασφάλεια δικαίου και η καλώς εννοούμενη προστασία των αναπτυξιακών και επενδυτικών δραστηριοτήτων, οι οποίες αναπτύσσονται σε περιοχές των παραγράφων 1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 19 του ν. 1650/1986 όπως τροποποιείται με τον παρόντα, όταν οι δραστηριότητες αυτές έχουν ήδη φθάσει σε ένα σημαντικό βαθμό ωριμότητας κατά το χρόνο χαρακτηρισμού της περιοχής ως προστατευόμενης ή έγκρισης των οικείων σχεδίων διαχείρισης. Ειδικά για τα έργα Α.Π.Ε., η αδειοδότηση των οποίων διαρκεί γενικά για ικανό χρονικό διάστημα, η ανάπτυξή τους και η έκδοση των απαιτούμενων αδειών προχωρά απρόσκοπτα όταν είτε έχει ήδη αξιολογηθεί θετικά η προκαταρκτική περιβαλλοντική επίπτωση των έργων αυτών μέσω της θετικής γνωμοδότησης επί της ΠΠΕΑ (για έργα που έλαβαν τέτοια γνωμοδότηση πριν την ισχύ του ν.3851/2010) είτε έχει εκδοθεί απόφαση Ε.Π.Ο.. Η αυστηρή αυτή απαίτηση ύπαρξης Π.Π.Ε.Α. ή Ε.Π.Ο. εξασφαλίζει την αποτελεσματική περιβαλλοντική προστασία της περιοχής και διασφαλίζει ένα ελάχιστο επενδυτικής ασφάλειας για τις επενδύσεις Α.Π.Ε. αναγνωρίζοντας τον φιλοπεριβαλλοντικό τους χαρακτήρα. Διευκρινίζεται ωστόσο ότι οι μεταβατικές αυτές πρόνοιες για τα έργα που έχουν φθάσει σε επίπεδο αδειοδοτικής ωριμότητας δεν ισχύουν για περιοχές που χαρακτηρίζονται ως

«απόλυτης προστασίας», κατ' εφαρμογή πάγιας σχετικής νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Άρθρο 22

Καταργούμενες διατάξεις

Καταργούνται διατάξεις που μετά την ψήφιση του παρόντος δεν έχουν νόημα εφαρμογής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ ΑΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ

Άρθρο 23

Με την προτεινόμενη διάταξη παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής να συγκροτεί με απόφασή του αφ' ενός μεν επιτροπές και ομάδες εργασίας για τη μελέτη και επεξεργασία ειδικότερων θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου, αφ' ετέρου δε νομοπαρασκευαστικές επιτροπές, μόνιμη [η συγκρότηση της οποίας προβλέπεται με κοινή απόφαση Υπουργών Οικονομικών και ΠΕΚΑ] ή ειδικές επί συγκεκριμένων θεμάτων, με τη συμμετοχή εν ενεργεία δικαστικών λειτουργών και μελών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, όπως και καθηγητών Πανεπιστημίων, δικηγόρων, υπηρεσιακών παραγόντων ή προσώπων που διαθέτουν ειδικές γνώσεις ή εμπειρία, ώστε οι θεσμικές παρεμβάσεις που θα επιχειρούνται να είναι πάντοτε αποτέλεσμα τεκμηριωμένων επιστημονικών μελετών, νομοτεχνικά άρτιες για να αποφεύγονται τα ερμηνευτικά προβλήματα και να είναι ενταγμένες αρμονικά και όχι αποσπασματικά στην όλη νομοθετική δραστηριότητα του Υπουργείου.

Άρθρο 24

Με την προτεινόμενη διάταξη η νομική κάλυψη που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 42 του ν. 3316/2005 επεκτείνεται με ανάλογη εφαρμογή και στους υπαλλήλους των εποπτευόμενων από το ΥΠΕΚΑ ν.π.δ.δ. [των οποίων η νομική υπηρεσία δεν διεξάγεται από το ΝΣΚ] και στους οποίους έχουν ανατεθεί τεχνικής φύσεως κυρίως καθήκοντα ή απασχολούνται με υποστηρικτικά αυτών των καθηκόντων έργα και δραστηριότητες. Με τις διατάξεις αυτές θεσπίζεται η υποχρέωση του Δημοσίου ή των ν.π.δ.δ. να καλύπτουν τα έξοδα, σύμφωνα με τις ελάχιστες αμοιβές του Κώδικα περί Δικηγόρων, των τεχνικών υπαλλήλων τους που διώκονται ποινικά, εφ' όσον τελικά δεν καταδικασθούν. Η επιλογή του δικηγόρου ανήκει στους διωκόμενους, αφού η σχέση με τον δικηγόρο τους είναι σχέση εμπιστοσύνης. Οι λεπτομέρειες των διαδικασιών αναγνώρισης των εξόδων και αμοιβών και καταβολής τους θα ρυθμισθούν με απόφαση του εποπτεύοντος τα ν.π.δ.δ. Υπουργού ΠΕΚΑ.

Δεν αποτελεί σπάνιο φαινόμενο υπάλληλοι είτε του δημοσίου είτε των ν.π.δ.δ. να υφίστανται διώξεις για λόγους που αφορούν αποκλειστικά τη νόμιμη ενάσκηση των καθηκόντων τους. Σε τέτοιες περιπτώσεις είναι ιδιαιτέρως επαχθές γι' αυτούς να επιβαρύνονται με τα δικαστικά έξοδα και την αμοιβή του δικηγόρου υπεράσπισής τους, ιδίως μάλιστα στις περιπτώσεις που τελικά απαλλάσσονται. Επιπλέον, ενώ για αντίστοιχες περιπτώσεις υπαλλήλων Υπουργείων, περιφερειών, ν.π.δ.δ. και Ανεξάρτητων Αρχών, των οποίων η νομική υπηρεσία διεξάγεται από το ΝΣΚ, προβλέπεται η νομική στήριξη από μέλη του ΝΣΚ [ν. 3200/2003 άρθρο 24 παρ. 7, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 13 παρ. 14 ν. 3790/2009], αντιθέτως για τους υπαλλήλους ν.π.δ.δ., των οποίων η νομική υπηρεσία δεν διεξάγεται από το ΝΣΚ, δεν ισχύει κάτι τέτοιο. Επομένως, όσον αφορά στους υπαλλήλους των εποπτευόμενων από το ΥΠΕΚΑ ν.π.δ.δ., έρχεται η προτεινόμενη διάταξη και για λόγους ίσης μεταχείρισης να καλύψει το προαναφερόμενο κενό. Επισημαίνεται ότι, ήδη, με τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 8 του ν. 3613/2007 (ΦΕΚ 263 Α) και 37 του ν. 3772/2009 (ΦΕΚ 112 Α) έχει επεκταθεί αναλόγως η

εφαρμογή των διατάξεων του άνω άρθρου 42 παρ. 1 και σε άλλες κατηγορίες υπαλλήλων, όπως στους υπαλλήλους των Σωμάτων Επιθεώρησης ή Ελέγχου του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, στους επιτρόπους του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή τους υπαλλήλους αυτού που ασκούν ελεγκτικό έργο, καθώς και στους υπαλλήλους της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Άρθρο 25

Προβλέπεται επιπλέον χρηματοδότηση και από τον Τακτικό Προϋπολογισμό του ΥΠΕΚΑ για την πληρέστερη και πλέον απρόσκοπτη εκπλήρωση των σκοπών του ως φορέας διαχείρισης του «Πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης Αντώνη Τρίτση»

Άρθρο 26

Με την κατάργηση του ΥΠΕΧΩΔΕ, το σύνολο των αρμοδιοτήτων του έχει μεταβιβασθεί, πλην εκείνων που ρητά έχουν εξαιρεθεί, στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Μεταξύ αυτών έχει μεταβιβασθεί και η αρμοδιότητα της διαχείρισης, λειτουργίας και συντήρησης του δικτύου καλωδιακής τηλεόρασης που έχει εγκατασταθεί από το Ελληνικό Δημόσιο στις περιοχές Πλάκας, Εξαρχείων και Κολωνακίου του Δήμου Αθηναίων. Ήδη, με την προτεινόμενη διάταξη, στο πλαίσιο της γενικότερης αρμοδιότητας του ΥΠΟΜΕΔΙ σε θέματα διαχείρισης και εν γένει λειτουργίας των δικτύων της καλωδιακής τηλεόρασης που ανήκουν στο ελληνικό δημόσιο, μεταφέρεται, μαζί με τις σχετικές πιστώσεις, και η προαναφερόμενη αρμοδιότητα στο Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

Άρθρο 27

Βεβαιώνεται με την προτεινόμενη διάταξη η αντιστοιχία του χρόνου της θητείας του Τομεάρχη Επιθεωρητή της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος με τον χρόνο υπηρεσίας Προϊσταμένου Διευθύνσεως Υπουργείου, δεδομένου ότι, όπως ήδη προκύπτει από τις υφιστάμενες διατάξεις του άρθρ. 9 παρ. Α1 του ν. 2947/2001, των άρθρων 1, 2, 3 και 4 του π.δ. 165/2003, του άρθρου 6 του ν. 3818/2010, του άρθρου 2 του π.δ. 72/2010 και την αιτιολογική έκθεση του ν. 3889/2010 (ΦΕΚ Α/182) και ειδικότερα στο άρθρο 28 αυτής, υφίσταται τέτοια, κατ' αναλογία πάντοτε καθηκόντων, θέσεως και αρμοδιοτήτων του, αντιστοιχία της θητείας του με τον χρόνο υπηρεσίας Προϊσταμένου Διευθύνσεως Υπουργείου. Ειδικότερα μάλιστα, τούτο ισχύει κυρίως διότι α) Προϊσταται οργανικής μονάδας κατά γεωγραφικό καταμερισμό (τομέας Βορείου Ελλάδος και τομέας Νοτίου Ελλάδος) μέσα στο πλαίσιο της διοικητικής συγκροτήσεως του «ενιαίου διοικητικού τομέα» της Ειδικής Γραμματείας Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με λειτουργικά χαρακτηριστικά Διεύθυνσης Υπουργείου και με ανατεθειμένες αρμοδιότητες κατά την έκταση και την ποιότητα αντίστοιχες προς εκείνες ενός Προϊσταμένου Διευθύνσεως Υπουργείου, β) Η οργανική μονάδα της οποίας προϊσταται ο τομεάρχης (ο τομέας) απαρτίζεται από τέσσερα τμήματα αντίστοιχα κατά τις λειτουργίες και αρμοδιότητες με τα Τμήματα Υπουργείου, γ) Ο ομοιόβαθμός του Τομεάρχης Επιθεωρητής Ενέργειας με προδήλως αντίστοιχες κατά την έκταση και ποιότητα αρμοδιότητες, προϊστάμενος πανομοιότυπης οργανικής μονάδας, με την αυτή γεωγραφική διάκριση (τομέας Βορείου Ελλάδος και τομέας Νοτίου Ελλάδος), τυγχάνει ρητής, νομοθετημένης, αντιστοιχίας βαθμολογικής και κατά χρόνο υπηρεσίας προς τον Προϊστάμενο Διευθύνσεως Υπουργείου και τέλος δ) ο Γενικός επιθεωρητής Περιβάλλοντος, υπό την εποπτεία και εντολές του οποίου ο εν λόγω Τομεάρχης Επιθεωρητής ενεργεί, απολαμβάνει αποδοχών ισόποσων με τις προβλεπόμενες για τον Προϊστάμενο Γενικής Διευθύνσεως Υπουργείου.

Άρθρο 28

Με την προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζεται ένα ιδιαίτερα σημαντικό θέμα που έχει προκύψει σε περιοχές που δραστηριοποιείται η ΔΕΗ Α.Ε. και κύρια στους Νομούς Κοζάνης και

Φλώρινας, όπου οικισμοί αντιμετωπίζουν χρόνια σοβαρά περιβαλλοντικά και άλλα προβλήματα από την εξόρυξη λιγνίτη και τις εκτεταμένες αποθέσεις τέφρας και ζητούν την μετεγκατάστασή τους, κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας σύμφωνα με την οποία η ΔΕΗ Α.Ε. μπορεί να προβαίνει σε μετεγκατάσταση οικισμών μόνο στην περίπτωση που υπάρχουν κοιτάσματα λιγνίτη κάτω από αυτούς.

Κρίνεται αναγκαία η μετεγκατάσταση οικισμών οι οποίοι, παρά το γεγονός ότι δεν βρίσκονται πάνω από κοιτάσματα λιγνίτη, γειτνιάζουν με αυτά και έχουν υποστεί τις συνέπειες μιας μακροχρόνιας εκμετάλλευσης των παρακείμενων λιγνιτικών κοιτασμάτων και των εκτεταμένων αποθέσεων τέφρας, με αποτέλεσμα την πρόκληση όχι μόνο προβλημάτων υποβάθμισης της ποιότητας ζωής των κατοίκων, αλλά κυρίως οικονομικής και κοινωνικής βιωσιμότητας.

Ειδικότερα, συνέπειες της γειτνίασης αυτής είναι: (α) η υποβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων λόγω της ρύπανσης, καθώς και η πλήρης αποστέρωση της ζωτικής αγροτικής γης προς καλλιέργεια και βιοπορισμό των κατοίκων και (β) η πρόκληση σοβαρών βλαβών στον φέροντα οργανισμό κτισμάτων, σε βαθμό επικινδυνότητας, που θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια των κατοίκων/χρηστών.

Τα ανωτέρω, συγκροτούν και τους λόγους, την αναγκαιότητα της μεταφοράς/μετεγκατάστασης των οικισμών, η οποία καθίσταται δυνατή με την επίκληση λόγων δημόσιας ωφέλειας που συνίστανται στην παραγωγή του δημόσιου αγαθού της ηλεκτρικής ενεργείας και στην προστασία της ποιότητας ζωής, του περιβάλλοντος και της κοινωνικής και οικονομικής βιωσιμότητας. Χάριν αυτών τίθενται σε εφαρμογή οι σχετικές κείμενες διατάξεις περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, μεταλλείων και Μεταλλευτικού Κώδικα, καθώς και οι συναφείς διαδικασίες περί μεταφοράς οικισμών, που έχουν ακολουθηθεί σε αντίστοιχες περιπτώσεις.

Παρατηρείται ότι λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών και του επείγοντος χαρακτήρα του ζητήματος, η υλοποίηση της μετεγκατάστασης δεν θα πρέπει να υπερβεί το χρονικό διάστημα των 8 ετών από την έναρξη ισχύος του νόμου.

Για τους παραπάνω λόγους προτείνεται διάταξη με την οποία η ΔΕΗ ΑΕ αναλαμβάνει την υποχρέωση, προκειμένου να μετεγκατασταθούν οι οικισμοί της Ακρινής και των Αγίων Αναργύρων που αντιμετωπίζουν αποδεδειγμένα αντίστοιχα προβλήματα, κατ' ανάλογη εφαρμογή τω προβλεπόμενων σχετικά με την μετεγκατάσταση οικισμών που είναι εγκατεστημένοι πάνω σε λιγνιτοφόρα κοιτάσματα, να υποβάλλει έγκαιρα στο ΥΠΕΚΑ και μάλιστα το συντομότερο δυνατόν, ολοκληρωμένο επιχειρησιακό σχέδιο για τη μετεγκατάσταση των οικισμών Ακρινής του Νομού Κοζάνης και Αγίων Αναργύρων του Νομού Φλώρινας, με σχεδιασμό τέτοιο ώστε η συνολική υλοποίηση της μεταφοράς / μετεγκατάστασης να μην υπερβαίνει το προαναφερόμενο χρόνο των οκτώ ετών από τη δημοσίευση του νόμου. Στο εν λόγω σχέδιο, το οποίο θα εγκρίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και στο οποίο θα περιλαμβάνονται, μελέτες για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τα σχετικά μέτρα, και όλες οι αναγκαίες διαδικασίες και τεχνικές λύσεις, διαδικασίες αγοράς ή και αναγκαστικής απαλλοτριώσεως των αναγκαίων γηπέδων, τα χρονοδιαγράμματα για τη μεταφορά και μετεγκατάσταση, ο προβλεπόμενος στεγαστικός σχεδιασμός, η αποκατάσταση των εκτάσεων που θα απελευθερωθούν με την μεταφορά των υφισταμένων οικισμών, ακριβής προϋπολογισμός του συνόλου του έργου, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Τέλος, προβλέπεται ο τρόπος επιμερισμού της καθόλου δαπάνης, καθώς και του ιδιοκτησιακού ζητήματος ως προς τα γήπεδα που θα προκύψουν μετά την απελευθέρωση και αποκατάσταση των εκτάσεων των υφιστάμενων οικισμών.

1. Επειδή προέκυψαν ερμηνευτικά ζητήματα για το εάν οι δαπάνες της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ και του προσωπικού της, που σχετίζονται με την υλοποίηση των έργων που εκπονεί η ίδια, καλύπτονται από τους πόρους του Ειδικού Φορέα Δασών, με τη διάταξη της πρώτης παραγράφου ορίζεται σαφώς ότι αφορούν τη Γενική Διεύθυνση και δεν βαρύνουν τον προϋπολογισμό της υπηρεσίας.

2. Με την διάταξη αυτή προβλέπεται η επιστροφή στο Πράσινο Ταμείο, έτσι ώστε να είναι δυνατή η αναδιάθεσή τους, των πιστώσεων που είχαν κατανεμηθεί στα Περιφερειακά Ταμεία Ανάπτυξης και δεν είχαν αξιοποιηθεί, δεδομένου ότι με το ν.3852/2010 οι περιφερειακές δασικές υπηρεσίες μεταφέρονται στην αποκεντρωμένη διοίκηση.

3. Με τη διάταξη αυτή επιτυγχάνεται αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων του Υπουργού ΠΕΚΑ σχετικά με προγραμματικές συμβάσεις ποσού μικρότερου των 500.000 ευρώ και εφόσον δεν αφορούν περιοχές NATURA 2000 ή RAMSAR]

4. Μετά την μεταφορά της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος από το ΥΠΑΑΤ στο ΥΠΕΚΑ μεταφέρεται και η αρμοδιότητα έγκρισης εκπαίδευσης σε δασικές υπηρεσίες των πτυχιούχων δασικών σχολών στον Υπουργό ΠΕΚΑ.

5. Επειδή σύμφωνα με την πάγια νομολογία του ΣτΕ ο χαρακτηρισμός μιας έκτασης ως δασικής ή μη είναι διοικητικό ζήτημα, οι δε αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων δεν δεσμεύουν τη διοίκηση, μπορούν, ωστόσο, να συνεκτιμηθούν στο βαθμό που βεβαιώνουν την ύπαρξη πραγματικών περιστατικών ικανών να κλονίσουν το αιτιολογικό έρεισμα της σχετικής διοικητικής κρίσης, κρίνεται αναγκαία η παραπάνω τροποποίηση για λόγους συνταγματικής συμβατότητας.

6. Με τη διάταξη αυτή προτείνεται να μη ισχύει η αναστολή έκδοσης οικοδομικών αδειών ως προς εκτάσεις, για τις οποίες έχει εκδοθεί οριστική πράξη χαρακτηρισμούμε την οποία πιστοποιείται ότι δεν πρόκειται για δασική έκταση αλλά εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 1 του ν.3818/2010, δεδομένου ότι η πράξη αυτή λαμβάνεται υποχρεωτικά υπόψη κατά τη σύνταξη του δασικού χάρτη.

Άρθρο 30 **Έναρξη ισχύος**

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.